

UZASADNIENIE

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Bory Babimojskie PLH080063 został zaproponowany do sieci Natura 2000 przez rząd Polski, a zaakceptowany przez Komisję Europejską, na mocy jej decyzji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia, zgodnie z dyrektywą Rady 92/43/EWG, czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (*notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669*) (2011/64/UE) (dziennik urzędowy Komisji Europejskiej z dnia 08.02.2011 r. L33/146).

Powyższa decyzja, została zastąpiona decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej 2013/741/UE z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia *siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny* (akt normatywny notyfikowany jako dokument nr C(2013) 7358) Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L/350/287 z 21.12.2013).

Na podstawie art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353, ze zm.), dalej zwanej ustawą o ocenach oddziaływania, do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska, należy w szczególności, ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 na zasadach i w zakresie określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, ze zm.), dalej zwaną ustawą o ochronie przyrody. Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 28 ust. 1 i ust. 5 cytowanej ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 na okres 10 lat, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Zakres treści planu zadań ochronnych określa art. 28 ust. 10 ww. ustawy o ochronie przyrody a szczegółowy tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych oraz zakres prac koniecznych do wykonania na potrzeby przygotowania projektu planu, określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r. nr 34, poz. 186, ze zm.). Wyjściowym źródłem informacji o obszarze Natura 2000 był Standardowy Formularz Danych.

Na tej podstawie przygotowano dokumentację naukową dla obszaru Natura 2000 Bory Babimojskie PLH080063, zwanego dalej obszarem, w której między innymi: oceniono stan ochrony przedmiotów ochrony, analizowano dokumenty planistyczne i planowane zamierzenia, wskazano na istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony oraz sformułowano cele działań ochronnych, działania ochronne, w tym przedmiot i zakres monitoringu, analizowano potrzebę uzupełnienia wiedzy o przedmiotach ochrony.

Organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z przepisem art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, ma obowiązek zapewnienia możliwości zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem projektu tego dokumentu, a także zgodnie z regulacją przepisu art. 28 ust. 4 ww. ustawy, obligatoryjnie zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym przepisami ustawy o ocenach oddziaływania, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Ponadto, organ sporządzający projekt planu zadań ochronnych, zgodnie z dyspozycją art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy o ocenach oddziaływania, obowiązany jest do podania informacji o

projektach planów zadań ochronnych tworzonych dla form ochrony przyrody, umieszczanej w publicznie dostępnych wykazach danych, o których mowa w art. 23 w/cyt. ustawy.

W myśl przepisu art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, (Dz. U. z 2015 r. poz. 525, ze zm.), projekt planu zadań ochronnych, wymaga uzgodnienia z właściwym miejscowo wojewodą.

Przedmiotem ochrony obszaru jest siedlisko przyrodnicze sosnowy bór chrobotkowy o kodzie 91T0. Najlepiej (typowo) wykształcone zbiorowiska *Cladonio-Pinetum* zajmują 57,19 ha - co stanowi niecałe 10 % obszaru o powierzchni całkowitej 619,65 ha. Na większości obszaru występuje mozaikowy układ boru chrobotkowego *Cladonio-Pinetum* i suboceanicznego boru świeżego *Leucobryo-Pinetum*. *Cladonio-Pinetum* rozwinięty jest w kilku postaciach: typowej (suchej) - z bewzględną dominacją w runie chrobotków z podrodzaju *Cladina* (*C. arbuscula*, *C. arbuscula* ssp. *mitis*, *C. rangiferina*) oraz żyznej (mszystej) - z całym zestawem i dużą ilościowością charakterystycznych taksonów chrobotków *Cladonia* sp.div., bez wyraźnej dominacji chrobotków o siwym lub białawym zabarwieniu, za to z większym udziałem chrobotków o plechach zielonych lub oliwkowych, w tym *C. gracilis*, *C. furcata* i in. a także z wyraźnym udziałem mchów właściwych. Warstwa zielna jest bardzo słabo rozwinięta.

W toku prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Bory Babimojskie PLH080063, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, jako organ sprawujący nadzór nad obszarem, obowiązany był do dokonania szeregu czynności obejmujących m.in.:

1) opisu granic obszaru, który dokonano w formie wektorowej warstwy informacyjnej, w oparciu o wyznaczenie punktów węzłowych, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1247);

2) ustalenia terenu objętego projektem planu zadań ochronnych na podstawie weryfikacji przesłanek określonych przepisem art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody. W związku z powyższym, iż przedmiotowy obszar nie został objęty formą ochrony przyrody o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o ochronie przyrody (dla której istnieje obowiązek sporządzenia planu ochrony lub zadań ochronnych), a także z uwagi na brak ustanowionego planu urządzania lasu uwzględniającego zakres o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody dla gruntów będących w zarządzie Nadleśnictwa Babimost ustalono, że nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody, i nie ma podstaw prawnych do nie sporządzania planu zadań ochronnych dla przedmiotowego obszaru Natura 2000;

3) zdiagnozowania stanu siedliska przyrodniczego, dla którego ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 na podstawie parametrów określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, a także indywidualnego zestawu wskaźników, przyjętych na podstawie wiedzy naukowej do celów monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody oraz raportów i notyfikacji, o których mowa w art. 38 tej ustawy.

Dokonana ocena w ośmiu stanowiskach wykazała, iż siedlisko 91T0 uzyskało tu ocenę ogólną na poziomie niezadowalającym (U1). Dla większości perspektywy ochrony uznano za właściwe. Stwierdzono siedliska przyrodnicze o dużych walorach, z bogatą lichenobiota, o

różnorodności reprezentantów 26 gatunków chrobotków i 3 gatunków płucnic, mogących być źródłem dalszej kolonizacji i zasiedlania. Ustalono, że charakter podłoża decyduje o dużym prawdopodobieństwie trwałości siedliska przyrodniczego, o ile nie ulegną zmianie zasady gospodarowania na jego terenie.

4) identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla stanu przedmiotu ochrony obszaru oraz oceny prawdopodobnych kierunków zmian uwarunkowań przyrodniczych i gospodarczych oraz ich możliwego wpływu na parametry stanu oraz wskaźniki specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego.

Za istniejące zagrożenie uznano naturalny proces sukcesji, manifestujący się zmianą składu gatunkowego kod K02.01. Mimo tego, że siedlisko przyrodnicze występuje wyłącznie w obszarze gospodarki leśnej, naturalne procesy zmienności stadiów sukcesyjnych oraz ewolucji biocenotycznej nadal się dokonują, a gospodarka je tylko modyfikuje. Funkcjonowanie siedliska przyrodniczego 91T0 wynika, w znacznym stopniu, z modelu prowadzonej gospodarki leśnej. Stwierdzone płyty siedliska przyrodniczego w oddziałach leśnych wykształciły się na biotopie powstałym w obecnym kształcie jako wynik ukierunkowanych zabiegów hodowlanych, a nie na biotopie powstałym przez naturalną sukcesję roślin na porzucony, zdziczały i nie zagospodarowany teren. Rezygnacja z zabiegów gospodarki leśnej, uwolni proces naturalny, który w strefie klimatyczno-roślinnej, zmieni lub nawet wyeliminuje siedlisko przyrodnicze. Zgodnie ze zgromadzonym materiałem takie uwolnienie może nastąpić w wydzielinach leśnych, uznanych za ekosystemy referencyjne. Tu nie prowadzi się pozyskania drewna ani zadań z zakresu hodowli lasu. Z tej przyczyny to zagrożenie uznano za potencjalne, a przypisano do kodu B02.05 z listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań.

Potencjalnym zagrożeniem może być naturalna eutrofizacja, kod K02.03, która jest jednym z elementów ewolucji biocenotycznej, która dążąc do wzbogacenia biotopu w pierwiastki biofilne, będzie prowadzić do niekorzystnej zmiany dla siedliska przyrodniczego, a nawet jego zaniku. Dotychczasowa gospodarka leśna modyfikowała ten proces poprzez usuwanie biomasy z ekosystemu w postaci drewna np. podczas trzebieży, co utrzymywało stan niewielkiej zawartości substancji pokarmowych w siedlisku. Potencjalnym zagrożeniem może być również nielegalne pozyskiwanie porostów. Ich atrakcyjny pokrój oraz „naturalne” pochodzenie zachęca do wykorzystywania np. do dekoracji. Ta fizyczna eliminacja porostów jest czynem zabronionym.

Zdiagnozowano, że typowe płyty zbiorowiska z charakterystycznymi gatunkami porostów: chrobotkiem leśnym *Cladonia arbuscula* i chrobotkiem reniferowym *Cladonia rangiferina* - najczęściej występują w skrajnych fragmentach drzewostanów z tendencją do całkowitego zaniku w głębszych partiach drzewostanów. Dostęp do światła umożliwia prawidłową vegetację porostów - gatunków fitofilnych, ich zdolność do rozwoju i rozprzestrzeniania się. W trakcie przygotowania planu zadań ochronnych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim gromadził wiedzę i rozpatrywał także inne zagrożenia, jednak nie pozyskał wiarygodnego, wyczerpującego materiału dowodowego, w postaci udokumentowanego czynnika lub skutku, by uznać ich ważność, a jednocześnie nie zatracić zagrożeń, które uznał za najistotniejsze.

5) sformułowania celów działań ochronnych do osiągnięcia w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych w sposób umożliwiający ich monitoring i weryfikację oraz postęp w realizacji. W odniesieniu do siedliska przyrodniczego 91T0 zaplanowano poprawę stanu siedliska przyrodniczego w zakresie wskaźników parametru specyficznej struktury i funkcji siedliska:

- obecność drewna martwego w dnie lasu, wskaźnik ten nie ma miary bezwzględnej, a obecny stan odpowiada opisowi w przewodniku metodycznym oceny stanu siedlisk przyrodniczych: niewielka ilość drewna z naturalnego opadu;
- występowanie i stan populacji chrobotków,
- udział procentowy siedliska przyrodniczego na transekcje, charakterystyczna kombinacja florystyczna.

Weryfikacja skuteczności osiągnięcia celu działań będzie dokonana przez ocenę zmiany ww. wskaźników po wykonaniu zabiegów ochronnych.

Powyższy cel działań ochronnych został sformułowany przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz ograniczeń, dążąc do uzyskania najlepszego stanu ochrony dla tego obszaru Natura 2000.

6) ustalenia działań ochronnych, zapewniających skuteczne i efektywne osiągnięcie celów działań ochronnych. Planowane działania ochronne wynikają z celu poprawy stanu siedliska przyrodniczego, w tych oddziałach leśnych, które były poddane ocenie stanu siedliska, a dotyczą one:

- wycięcia części drzew w najbardziej zwartych fragmentach oddziału leśnego na powierzchniach siedliska przyrodniczego 91T0;
- usuwania całości drewna (grubizny i drobnicy) powstałej po zabiegach gospodarczych, w tym tych z zakresu ochrony przyrody.

Działania ochrony czynnej będą zmierzały do zmniejszenia tempa naturalnej sukcesji i tempa naturalnego procesu eutrofizacji siedliska oraz wpłyną na zwiększenie ilości światła dochodzącego do dna lasu w drzewostanach, sprzyjając wzrostowi i rozwojowi lichenobioty.

Oczekiwana jest poprawa wskaźników: występowanie i stan populacji chrobotków, udział procentowy siedliska przyrodniczego na transekcje, charakterystyczna kombinacja florystyczna, obecność drewna martwego w dnie lasu.

7) zaprojektowania działań dotyczących monitoringu stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru oraz realizacji celów działań ochronnych zgodnie z wymogami ich ochrony. Przedmiotowy monitoring realizowany będzie zgodnie z obowiązującymi standardami metodycznymi stosowanymi w monitoringu siedlisk przyrodniczych i gatunków przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska. Założono sprawdzenie stanu ochrony siedliska przyrodniczego, w oparciu wskazania metodyczne, w dziewiątym roku obowiązywania planu zadań ochronnych, na ocenionych w 2015 roku stanowiskach (oddziałach leśnych). Planowany zabieg pn. *wycięcie drzew w najbardziej zwartych fragmentach oddziału leśnego* podjęty będzie w okresie pierwszych pięciu lat od wprowadzenia planu, któremu będzie towarzyszyło także usunięcie całości drewna po zabiegu. Ocena obejmie zatem skutek ogółu procesów wpływających na obszar (6 lat to okres wskazywany w literaturze, po którym mogą być obserwowane zmiany tego siedliska przyrodniczego), a w szczególności wybranych wskaźników oceny siedliska przyrodniczego, których poprawę zakładano w wyniku realizacji działań ochronnych (minimum 4 lata po wykonanym zabiegu).

8) dokonania szczegółowej analizy zapisów obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Babimost, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powyższej jednostki samorządu terytorialnego, a także planu zagospodarowania przestrzennego województwa, których realizacja potencjalnie może stworzyć ryzyko naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 33 ust. 1 ustawy o ochronie

przyrody. Na podstawie dokonanej analizy ustalono, że nie istnieją przesłanki pozwalające na sformułowanie potrzeby dokonania zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Babimost;

9) w trakcie prac nad sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, ustalono brak potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru o znaczeniu Wspólnotowym Bory Babimojskie PLH080063 oraz brak potrzeby uzupełnienia wiedzy o przedmiocie ochrony.

Podstawowym środkiem realizacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim obowiązku wynikającego z przepisu art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody było zorganizowanie i przeprowadzenie z udziałem wykonawcy projektu planu dwóch spotkań, na które każdorazowo zapraszano zainteresowane osoby i podmioty prowadzące działalność w obrębie siedlisk gatunku, przedmiotu ochrony obszaru. Spotkania dyskusyjno-warsztatowe odbyły się: 28.07.2015 r., w siedzibie Nadleśnictwa Babimost, oraz 5.10.2015 r. w Janowcu. Zebrane informacje i uwagi oraz analiza dostępnego materiału dowodowego posłużyły do przedstawienia końcowej wersji dokumentu i poddania go procedurze konsultacji społecznej.

Zgodnie z art. 39 ustawy ooś, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, obwieszczeniem z dnia 02.02.2015 r. znak: WPN-II.6320.1.1.2015.GK, podał do publicznej wiadomości informacje o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Babimojskie PLH080063. Zawiadomił o możliwości zapoznania się z ww. projektem planu oraz sposobie i miejscu wnoszenia uwag i wniosków. Obwieszczenie zostało opublikowane w prasie lokalnej, zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Babimoście Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Zapisy przedmiotowego planu zadań ochronnych nie przesądzają o realizacji/braku realizacji inwestycji nawet w odniesieniu do działań wskazanych jako zagrożenie. Stanowią jednak materiał dokumentacyjny do właściwej oceny zamierzenia pod kątem zgodności realizacji działań z przepisami ochrony przyrody, szczególnie w odniesieniu do działań, których skutki mogą znacząco negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Bory Babimojskie PLH080063.

Analiza nie wskazała potrzeby zmian dokumentów planistycznych, niezbędnych do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego sosnowy bór chrobotkowy tego obszaru Natura 2000. Nie przewiduje się uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i utrzymania bądź modyfikacji metod gospodarowania. Nie znaleziono przesłanek do konieczności sporządzenia planu ochrony dla części lub całości ww. obszaru Natura 2000 oraz do zmiany granic obszaru.

Przywołany art. 39 zobowiązywał Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim do obwieszczenia o konsultacjach społecznych projektu planu zadań ochronnych. Obwieszczenie, z dnia 29.10.2015 roku, znak: WPN-II.6320.20.2015.MB, zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Babimoście i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim. We właściwym terminie, to jest 21 dni od ukazania obwieszczenia, wpłynęły uwagi i wnioski od Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze oraz od Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie.

Lp.	Zgłaszający, data zgłoszenia Wniosek i/lub uwaga	Sposób rozpatrzenia oraz zakres uwzględnienia
1.	RDLP w Zielonej Górze, 03.11.2015 r. Uwagi dotyczące sprecyzowania opisu działania ochronnego A1 i A2. Wniosek o przeredagowanie treści ich zapisu.	Uwagi i wniosek uwzględniono, zmieniając i uzupełniając treść zapisu.
2.	GDOŚ w Warszawie, 17.11.2015 r. Uwaga dotycząca pomyłki cytowania podstawy prawnej, zawartej w projekcie zarządzenia	Uwagę uwzględniono, błąd cytatu poprawiono.
3.	GDOŚ w Warszawie, 17.11.2015 r. Uwaga dotycząca interwału monitoringu.	Przyjęty interwał monitoringu był wyjaśniony w uzasadnieniu projektu zarządzenia i nawiązuje do metodyki, wykorzystywanej przez Państwowy Monitoring Środowiska [Mróz W. (red). 2010. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa].

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska dokonał aktualizacji w załączniku nr 5, zmieniając opis adresów działek leśnych.

Wojewoda Lubuski pismem z dnia 28 marca 2017 r. znak: GN-III.710.8.2017.AMie, działając na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525, ze zm.), uzgodnił projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Babimojskie PLH080063, nie wnosząc uwag.

Zarządzenie nie zawiera norm technicznych i nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. nr 239 poz. 2039, ze zm.).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanicz